

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Július' 20-dikán 1819.

Frantzia Ország.

Blanchardné, az a' bátor aszszony; ki a' maga levegői hajózása által a' közönségnek sokszorszép időtöltést tsinált, Julius' 6-dikán magára nézve feletébb szomorú, a' néző közönségre pedig nagyon szörnyítő módon végzette életét Páris felett a' levegőben. A' Tivoli kertben a' mondott napra közönséges időtöltés lévén meghatározatva, egyebek között az is ki vala hirdettetve, hogy Blanchardné estve megvilágosított hajóval fog a' levegő égbe felemelkedni, és ott tüzi mesterséget vagy tűzjátékot fog tsinálni. Estve tizenegyedfél óraker mindenek készen lévén, a' bátor aszszony kellemetes fejr ruhába öltözködve 's fejr lollas kalappal, a' tsajkába beült 's szokott jelt adván zászlotskáját tsoválva utnak indult, de a' golyobis nem bírván, a' kertben lévő fáknak vitte, a' hol az szszony a' teréhből kihányván; azután elég nagy sebességgel felemelkedett: hanem egy kis fellegen menvén által, ez a' lámpásait mind kioltotta, 's az utas a' nézők' szemei előtt eltűnt. Kihaladván a' felhőből, mesterséges tüzeinek égetéséhez fogott, melly nagyon méltóságosan kezdődött, de nem sokáig tartott ekképpen, mivelhogy a' felbatsátott rákéták közzül némelyek még égve a' golyobisra vissza estek, 's e' meggyuladván egyszerre lángba borult. A' lángoló golyobistól a' levegőben nagy világosság támadott, melynek látására a' néző sokaságot leirhatat-

lan borzadás fogta-el, 's a' Tivoli kertben oly félelmes zszibongás támadott, mellyet leirni lehetetlen. Némelyeket, kivált az aszszonyszemélyeket tsak a' kország ki nem törte: sokan elájultak. A' sikoltozásnak nem volt vége. Nem is tsuda, mert jól lehetett látni, hogy a' golyobis meggyult, 's az aszszonynak oda kell lenni. A' lovas politzia azonnal a' városnak arra a' részére nyargalt, a' hova gondolni lehetett, hogy a' tsajka le fog esni. Egy fertály óra mulva a' tsajkában halva és öszszerontsolódva vitték az aszszonyt vissza a' kertbe, a' honnét fellevezett volt. A' *Rue-de-providence* nevű utszában a' 16-dik számú házra, 's onnét az utszára a' tsajkával egygyütt esett-le. A' tsajkából azért nem esett-ki, hogy a' kötelek által, mellyekkel a' tsajka a' golyobishoz volt kötözttve, a' tsajkával öszszekevergődött, 's abba felve esett-le. A' ház fedelét, a' hova lesett, behojpasztotta. Ezen eset miatt azonnal minden éjjeli vigadozásoknak végét szakasztotta a' közönség. A' kertben még azután következett volna a' tüzi játék; cbből se lett semmi. Az egész azon végződött, hogy a' szerentsétlen' örökösci számára collektát tsinált a' közönség: de azután kinyilatkozott, hogy nem maradtak gyermekei, melyre nézve meghatároztatott, hogy az öszsze gyült summa egyéb célkra forditassék. A' szerentsétlen aszszony 45 esztendőt élt. Irásai között testamentumot találtak, melyben 50 ezer Frantziából álló vagyonát egy barátja leányának tes-

tálta. Azt gondolják némelyek, hogy mikor a' fába ütközött, azoknak ágai megzavarták a' rákéták állását, 's azért nem tartottak oly útat, hogy a' golyobisra vissza ne hullottak volna: hanem mások másként magyarázzák a' szerentsétlen történetét. Ezek azt mondják, hogy a' golyobis igen nagyon meg lévén töltetve, a' lyuk, mellyen az igen nagy megfeszüléskor a' gőz kijöhetett volna, a' felindulásakor nem hagyatott nyitva, 's fenn a' levegőben, hol a' golyobis már igen nagyon megfeszesegett vala, kitsapolódván, a' tűzjáték' meggyújtására határozatott égő kanóczba kapott 's ettől gyuladott meg. Azt is mondják némelyek, hogy azon házban, melyre leesett Blanchardné, némelyek rettentő kiáltást hallottak-le a' levegőből. Ezen emberek mondása szerint, mikor az utszán a' földről feivették, még néhány sohajtást tett. A' golyobis matériájának egy darabja még a' köteleken függött. A' szerentsétlenen sőt még a' ruháján sem látott semmi égés. Beszéllik, hogy eddig mikor a' levegőbe fel szokott volt evezni, mindenkor nagy bátorságot mutatott: most pedig, mint ha megérezte volna szomorú sorsát, felindulásakor így szollott valakinck, a' ki mellette állott: *Nem tudom mi az oka, de ma telyességgel nem érzem nyugtomat.*

A' törvénytannalók' szálája Párisban még meg nem nyitlatott 's az ajtaja előtt katona strázsák állanak. A' fogságra vitetett tanulóknak és Professorjoknak Bavoynak vizsgálata még folytatatik. Az ő szabadon lévő tanuló társaik Jul. 3-dikán ismét gyűlést akartak tartani a' Thuillieria kertben, de lebeszéltek róla őket. Az úgy nevezett Oppozitzió-nalis újságlevelék nagyon gyalázzák a' tanulásra ügyelő biztosságot azért, hogy a' helyett, hogy a' hibás tanulókat, ha hibáztak, meg nem büntettette, a' tanulás-

nak pedig szabad folyamatot hagyott volna, inkább, hogy sem a' tanulási felbeszabasztaivan, ekképpen legalább két ezer ifjúnak alkalmatosságot szolgáltatott a' korbelkedésre, melly minden gonoszágoknak a' kútfeje. A' mi egyéb cránt ezen tárgyat a' maga *morális* oldaláról tekintve illeti, a' két féle gondolkodást újságlevelék kimerithetetlenül belé bortsátkoztak az erről való böltselfedésbe. Az Ultraroyalista irók átkokkal menkövezik az ifjú tudósokat, hogy miért akarnak tovább látni a' régi böltselfeknél: a' Liberális részenlévő irók ellenben nem gyözik őket eléggé magasztalni, azért, hogy fiatalok lévén, még is ily mérsékletiséget mutattak hazafiui tüzeskedések mellett.

Metz városában Jul. 1-ső napján egy Frantzia Batalion, melly éppen ekkor ment vala be szolgálatra oda, az ugyan ott őrizeten lévő Helvétus katonákkal öszszeveszett, 's rutul megverekedett. A' Frantziák voltak az ingerlők; 15 ember kapott sebet.

Angers városában szomorú játékba illő történet fordult elő. Két fiatal jó barátok elmenvén hogy czélt löjjenek. Az egygyiknek, Gouchet nevűnek, akaratja ellen sütyvén-el puskája, 's a' golyobis a' másikat érvén ez a' földre esett. A' másik kést vévén kezébe, az ajtóra ezen szókat mettti: *Vigyázatlanságomért magam megbüntettem magamat, 's azal puskáját ismét megtöltvén, magát agyba lövi. Gouchet, ki tsak a' vállán kapott vala sebet, a' tsattanásra magához jött, de későn, mert már barátját vérében féküdni szemlélte.*

Példa arra, hogy a' Patkány marástól jó őrizkedni: Stenaiában (a' Maa s vize mellett) egy hat hónapos gyermek három hetekig tartott rettentő kinlódás közben halt meg, kinck böltselfébe magát egy patkány belopván, megmaria vala.

Ez a ház közel van a mészárszékhez, ahol a patkányok leginkább szoktak lakni. Ugyan itt a falra felmászván fogai-
kal a madarak kaliczájának drójtait el-
görbesztették, 's a madarakat belőle
kihúzták és megették a patkányok.

Párisban ezen esztendő első négy
hónapjai alatt 124 ember halt meg önni-
gyilkosság által, kik közt 35 aszszony-
személyek találhattak. Nagy részént lö-
vés, kőszén-gőzzel való fúlasztás, vagy
vizbeugrás által ölték meg magokat. Átal-
jában ezen négy hónapok alatt 41-gyel
multa felül a magok gyilkosa száma az
előbbeni négy hónapbeliékét.

Párisban is Julius 3-dikán estve
kezdte legelőbb a nép szemlélni az Ős-
tökös tsillagot. Minden hidak, vízpartok
's egyéb helyek, mellyekről az égnek
északi pontja felé szabadon nézni lehet-
tett, ellepve voltak néző sokasággal. Az
újságírók nagyon kigunyolták a tsillag-
vizsgáló tudósokat, hogy ily nevezetes
vendégnek a föld' golyobissához való kö-
zelítését a népeknek előre meg nem je-
lentették. Junius 12-dikén Marsiliában
is felfedezett Pons nevű tsillagnéző tu-
dós egy üstökös tsillagot: de e' nem az,
a' melly nekünk Jul. eleitől fogva min-
den tiszta estve mutogatja magát.

Német Ország.

A Norimbergai újságvelek szerint
Berlinben Julius 7-dikén hajnalhasa-
daskor több tanulóknak írásaik megle-
pettettek, lepetséltették, 's az előljá-
róknak által adattak. Egy Dokornak
írásait is mind lepetsélték 's gondvise-
lés alá vették.

A Bavariai Allgemeine újságban
ez iratik (a' Badeni) Freiburg városá-
ból Julius 7-dikéről: „Itt tegnap déltá-
ban két tanuló, kik mind ketten az úgy
nevezett Német Burschságnak tag-

jai, szállásaikon hirtelen elfogattak,
írásaik petsét alá vétettek, 's magok az
Universitás' tömlötzebe zárattak. Ha-
sonlóképpen és ugyan azon időben más
négy tanulóknak 's egy aszszonysemély-
nek írásaikat is mind elvette a' politzia,
hanem tsak az aszszonyt tartóztatta meg
házi árestomban, a' négy ifjakat elbótsáto-
ta, pedig ezek is a' Német Burschság'
tagjai. Ez a' történet itt nagyon meglep-
te a' közönség' figyelmét. Mondják,
hogy a' dolog egy idegen Udvarnak esz-
közléséből történt volna, és hogy Carls-
ruhében egy Biztosság rendeltetett ki,
a' melly ezen eszközökkel öszszetsatoló-
dásban lévő foglalatoskodásokat teszen,
's a' melly Biztosságnak tagjai között
van, egy idegen Követségi személyen kí-
vül, Gieszeni Professor Arens Ur is.
Heidelbergában 's az egyéb Német
Universitásokon is hasonló vizsgálódások
alá vonatott a' Német Burschság.
Hanem ezen hírekre nézve még most
semmi bizonyos itéletet nem lehet mon-
dani. Azt, hogy a' tanuló' írásai elő-
kivántattak, 's néhány tanuló fogságra
tétettek, némelyek, kiváltképpen a' ta-
nuló, az Universitás' törvényeivel 's a'
Constitútzióval is ellenkező dolognak tart-
ják lenni, 's felindultak érette, kivált
midőn azt látták, hogy az estvének elkö-
vetkezésével a' politziai katonaság' strá-
zsája, Landwehr katonasággal is meg-
erőssítettett, mint ha éjjelre kelve vala-
mi nyughatatlanságtól kellett volna tartani.
De telyességgel semmi láрма nem
történt. Estvéli sétálásközben az után
a' politziai ház előtt öszszetsoportoztak
a' tanuló, 's nózték, hogy az új intéze-
teknek mitsoda mozgás lehet a' követke-
zése, de nem lett egyéb legnagyobb tse-
dességnél. A' vizsgálódások ma kezdet-
tek folytatatni, de mindenek oly jó bi-
zodalom által tápláltatnak, hogy legalább
Heidelbergában a' Német Burschságnak

semmi veszedelmes mesterkedési iparkodását észre nem fogják venni.

Egy más tudósításból ezeket közli a' nevezett Bavarus újság ugyantsak Badenből: — „Tudjuk, hogy a' Frantzia Ármádánál egy Bádeni fegyveres osztály is találtatott, mint segítő sereg, Spanyol Országban, a' mely osztálynál volt R u t s c h m a n n nevű Kapitány is a' Kompaniájával. Ő az akkori idő zűrzavaros szabadságával élván, Virgiliusnak *Blumauer* által travestáltatott *Aeneis*-ét Spanyol nyelvre által fordítván 's kinyomtatattván, akkor módot is eleget talált közkézre indítására. Mi lett azonban a' következője? az, hogy *Rutsehman* Ur nem régen a' Nyomozószték' elejébe meghívattatván, 's mint természetesen gondolni lehet meg nem jelenván, *in effigie*, vagy a' képe, annak módja szerint megégettetett, 's effelől a' Nagyhercegi Országlás is, törvényes úton tudósított.

A' Hassiai Nagyhercegségben oly rendelés hirdettetett ki nem régen közönséges újságlevelekben, hogy az az 1774-ben adatott törvény, hogy a' polgári és paraszt születésű fijuknak tanulni szabad ne legyen, mostanában eltöröltetett.

A' Moguntzai újság azt erősíti, hogy Patikárius Löhningtől egy személy megterhesedvén 's ezen büntételért fenyítő házba vitettetvén, ezen dolog forralta volna fel oly nagyon Löhningben a' bosszúállást, hogy egy fő kormány mellett ülő embernek meggyilkolásán iparkodjék.

* * *

Minelutánna a' Német B u r s c h s á g ról a' feljebb felhordott diribdarab tudósításokat a' megnevezett Újságlevelekből összeirkáltuk volna, akkor akada kezünkbe a' Pruszsia Közönséges Status-

újságban, az itt következő, Julius' 13-dikán költ tudósítás: —

„A' titkos de már kinyilatkozott demagogicus öszszetsatolódásoknak és mesterkedéseknek további felfedeztetetésekre Pruszsziában 's egyéb tartományokban tététt vizsgálódások 's egyéb elővetetett eszközök nagyon fontos és tökéletes bizonyságok által nyilván kinyilatkozatták azt, hogy valósággal fennálljon ez a' revolúziós és árulást tárgyazó iparkodás (a' tudósítónak kifejezése szerint *tendentia*), 's a' Német Haza' számára elszánt 's több ízben tanátskozás alá vétetett Constitúzióinak egész plánuma elfogattatott. Ezen plánumból kilátszik, hogy a' czélzott eszközök nem tsak a' Studenseket és Studensi öszszetsatolódásokat tárgyazó tekintet' határai között vannak szorittatva, minthogy közzülök tsak néhány öszszetsatolódások vagynak nagyobbadon vagy kevesebbé belébonyolítatva, 's a' mondott eszközök által érdekellette: hanem egyéb eránt még most az ő szélesen kiterjedő 's mélyen bebotstátkozó demagogus mesterkedéseknek ágazataira, a' nélkül, hogy a' nagyon fontos és jöltévvő vizsgálódások által való czélzásnak ne ártsunk, szorosabban és érthetőbben ki nem botsátkozhatunk.

S v é t z i a.

Junius' 24-dikén, mint Sz. János napján, mind azok a' Svétziai gyalog Regimentek, mellyek a' Bonarps hedi lögerben fekszenek, nemzeti új zászlókat kaptak, mellyeknek kiosztatása fenyves pompával ment véghez. Tizenkettődfél órakor az egész sereg paradében talpon állván, a' gyalogság négy szegletű kinyílt testet formált, melly a' lovasság által lópatkó formájú kanyarodással vétetett körül. A' Királynak megérkezésekor tététt tisztelet után, minden Regimentek' Kommandánsai ő Felsége elejébe jöttek

és sorba állottak. A' zászlókat a' sereg' második Kommandánsa General-Lajtnánt de Possa adogálta által a' Királynak, ki azokat ismét egygyenként a' Fő Kommandánsnak a' Koronaörökösnek Princz Oskárnak, e' pedig rendre az Oberstereknek adta kezekbe, melly-közben a' Király ekképpen szollott: „Mond-meg az Oberster Uraknak, hogy ezen nemzeti színnel ékeskedő zászlók, mellyeket most által vesznek, nékiek mind örökönörök-ké a' haza' védelmezésére öszszetsatolódásul szolgáló jegyek, 's ha a' környulálás úgy kívánja a' haza' betsületének, függetlenségének, és szabadságának ellenségei ellen vezérlő kalauzok legyenek. — Azután a' katonaság' megesküvése, továbbá nemzeti muzsika, 's lovasság' trombitálása következtek, mellyeket 48 ágyulövés rekesztett-be. A' levegő eget ezen kiáltás harsogtatta: *Isten tartsd-meg a' Királyt!* 's a' tábori papok, kik a' Király' jobbja felől állottak, reá kezdetek a' *Te Deumra*, melly után tábori imátság 's predikáció következtek. A' tábori Fő Pap ily szavakon végezte beszédjét: „Isten! adj hosszvas békességet „ezen szigetnek: de ha valaha ezen zászlóknak tsakugyan ki kell ellenségeink „előtt eresztetni, ekkor adj nekünk vagy „győzedelmet, vagy halált.“ Az egésznek puska-tüz és 256 ágyulövés vetett véget. A' régi zászlók Stockholmba a' fegyveres házba tétettek-le.

Spanyol Amerika

Azon Anglusokat, kik a' Mac-Gregor vezérlése alatt *Montebello* várát annak Kommandánsa' árulása által oly könnyen megvették vala, vezérjeknek éppen ily gyalázatos vigyázatlansága miatt az a' szerentséltenség érte, hogy a' Spanyol Generális Hoare a' Panamai, Chagrei 's egyéb várbéli őrző sereget magához vévén, őket valami 1000 vagy 1200 emberrel, Máj. 1-ső éjtszakáján a' hegyek

közzül oly véletlenül meglepte, hogy Mac-Gregor maga is 20 lábnym magaságú ablakból szökvéni, tsak 12-től magával futhott-el 's tsak uszás által jutott a' kikötőhelyben lévő hajókhoz. A' Spanyolok májd semmit se' vesztek; az Anglusok közzül tsak tisztek 57-ten ölettek vagy sebesedtek-meg, avvagy fogtattak-el.

B é t s.

Azólla, hogy itt a' belső város és Leopoldstadt között az új híd építésén dolgoznak, az embereket két, úgynevezett repülő-hidon hordják által meg által. A' múlt pénteken estvéli 7 óratájban történt, hogy az egygyik hidasnak a' karja, a' hátokat néki támasztott emberckkel ki-törvén, néhány (némelyek szerint 8) emberek hátrafelé a' Dunába estek, hanem egyszerre számos tsajkák sietvén segítségkekre, szerentséson kifogdosták őket, mint halljuk minnyájokat.

A' *Székes-Fejérvári* Nemzeti Magyar Játszó Társaságnak, — melly mind a' Pesti és Budai, mind az itteni Német Ujságok szerint újobban a' Pesti és Budai Theátromokon köz kedvességet nyert — nevezetes Tagjai, u. m. (betű rend szerint) *Balogné* Ifjú Assz., *Eder, Horváth* Urak, *Kántorné* Ifjú Assz., *Komlósi, Kőszegi, Murányi* Urak, *Murányiné* Ifjú Assz. és a' két *Nagy* Urak — e' napokban ide megérkeztek, hol a' Theátromi előadásoknak, mint régen gyakorlott szép mesterségeknek több ágai közelítenek a' tökéllétséghez. A' méhek szorgalmához hasonlítható buzgósággal látogatnak minden most Játékokat adó Theátromokat, 's méltán reményljük, hogy hazafiúi szent tüzze tett utazásuknak gyümölcseit a' Nemzet megelegetésére, és a' Társaságot nemes megkülönböztetéssel gyámolító Tel. Fejér Vármegeve díszére által pláutálják a' Nemzeti Játékszinre.

E r d é l y.

Szamos-Ujvárról. Tetszett a' szent kötelességhez vonzó fáradhatatlan törekedése ösztönéből Mélt. és Fő Tiszt. Rudnai Sándor Erdélyi R. Catholicus Püspök, Status Actual. és Gubernialis Consiliarius ö Excellentiájának az egész Országbéli Ekkle'siákat meglátogatni, 's ezen alkalmatossággal ezen Várost is Június' 26-dikán dél utáni 6 óraker személyes jelenlétével díszesíteni. Megértvén ezen nagy, és ohajtva várt kedves Vendégnek Szent Benedekről való közelítését a' Szamos-Ujvári szerentsélenek várának érdemes Commendánsa Méltóságos L. Báró Josintzi Jó'sef Úr ö Nagysága, azonnal sietett ö Excellentiájának tisztelésére jó előre kimenni. Ki is a' tisztelt Vendéget számos késérrökkel, Déés, és Szamos-Ujvár Városai között találván, egy háládatossággal elegy buzgó beszéddel idéztette, a' melyet ö Excellentiája a' leg nagyobb kegyességgel, és megelégedéssel elfogadván, azt köszönettel viszontagolta is. Ez után a' Mélt. Báró Commendáns Úr is késérrője lett ö Excellentiájának, a' ki is midőn az ügy nevezett Széplaki tetőre felérkezett volna, ottan a' Mélt. B. Commandans Úr bölts rendeléséből a' tsinos Uniformisba öltözött Vár katonái által három Salve lövéssel tiszteltetett: ezt követte a' Vár környékén lévő ágyuknak durrogása is. Ilyen nagy örömek között kísértetvén ö Excellentiája a' Város határára széléig, ottan az egész Nemes Tanács a' legnagyobb tisztelettel fogadta, nevezetesen a' Nemes Város érdemes Fő Birája Karátson Kristóf Úr, egy fontos beszédet tartott, mellett nagy megelégedéssel el is fogadott ö Excellentiája. Ezt követte egynéhány renbéli

Vivát kiáltás, mely alatt folytatván útját a' város felé, a' Szamos-Ujvári nemességből álló lovas Bandérium is magyar Uniformisban, zászlónak lobogása alatt, valamint a' népnek sokasága és számos kotsik is kísérték ö Excellentiáját. A' Város végén pedig a' Clerus egész processióval fogadta el, 's ilyen buzgó solemnitások között, megértvén ö Excellentiája szerentsésen a' Szamos-Ujvári Fő Tisztelendő Plébánus és Esperest Urnak házához, a' több számos Uri Vendégek is kirendelt szállásokon megtelepedtek. Azon estve a' Város egy díszes Illuminációval ékesítette a' Tanács házat, és annak egész kerületét. Más nap jó reggel ö Excellentiája szent kötelességihez látott, azután pedig a' több Templomokat, Kápolnákat, Ispotályt, Oskolákot, a' Tanátsházat, annak leveles tájját, a' leg nagyobb figyelmetességgel megvizsgálta. Tele volt az egész Publicumnak szíve az ö Exc.ja kegyességével; örvendett a' község, hogy egy ilyen nagy és kedves Vendéget kebelében láthatott, a' melyet az is bizonyított, hogy az ö Exc.ja nagyobb tiszteletére, 's számos jelentéző Uri késérrői számokra, a' Nemes Tanács pompás asztalokat adván, sok telege poharak ürítették ki Felséges Urunknak, Aszszonyunknak, hosszas Uralkodásokért, és a' Püspök Úr ö Excellentiája Püspöki székének sok esztendőig lejendő bírásáért, mind annyiszor az ágyuk szolván. Szent kötelességét elvégezvén, Junius' 28-dikán a' midőn semmi fáradtságát nem lémcéltette, hogy Szent Hivatalának megfelelően, minékutánna a' nagy Templomban két harangokat megszentelt volna, reggeli 10 óra után a' Várbéli Kápolna megszemlélése, és a' szerentsélen raboknak vigasztalására sietett, holott is elsőben a' Mélt. Báró Commandans

Úr által készíttetett és a' Várba bemenő hid előtt sok szép virágokból és Borostyánból mesterségesen egybefont boltozat forma alkotmányt meglegedve szemlélte; az alatt a' kotsik bé menvén, ezzel szemben állott a' vidám meglegedést ábrázoló boltozattal felemelt Triumphális kapu előtte, melly felett állott az ő Excellenciája Méltóságos Familiája, Ősi, és Papi érdemeinek betses Tzimere, a' mellyet fedezett egy Ró'sa koszoru, ez alatt olvastatott a' háladosság áldozatjára készített felülírás. Ezek alatt béérkezvén ő Exc.ija minekutánna a' Méltóságos Báro Commendáns Ur bészédjével megtisztelte, puskák ropogásai között fogadtatott el, holott is mindjárt a' Kápolnába bémenvén, 's annak ékeségét, és tisztaságát örömmel szemlélvén, azonnal Apostoli munkájához fogott, azt a' leg nagyobb buzgósággal, a' szerentsétlen raboknak nagy lelki vigasztalásokra, példáson el is végezte. Ez megesevén, a' Méltóságos Commendáns Ur lakhelyét is, számos Úri késérőivel együtt megtisztelte. Onnan a' szerentsétlen rabok ispotályait, azoknak fogházaikat meg szemlélvén, mindenütt a' vigasztalásnak nyomdokait hagyta maga után, sőt még a' büntetés borzasztó üregében terhes lántzok között sínlódó, és halálát sohajtások között ohajtó Komáromi Dávidtól, és még más hasonló két szerentsétlenektől is, nem tekéntvén az ottan lévő rekedt levegőnek voltát, vigasztaló személyét meg nem tagadta, és kegyes atyai intéseivel a' szenvedésre hátorította. Innen a' midőn mind a' boldogok, mind a' szerentsétlenek öröm könnyeket hullattak volna, áldás kívánás mellett eresztették ki kerületelből a' nagy lelkű Férjfiat.

* * *

Pesti levelek szerént: Ott ezen hónap 8-dikán öt óra tájban nagy déli szél

kerelkedett, 's olly erővel dühösködött más nap is, hogy a' fákról a' gyümölcsöt nagy részént levverte, és sok fákat kilördelt, 's ledöntött. Ezen széllel Pest tájára, Takson és Haraszi faluk, 's Dány pusztá határába temérdek Sáska Szötskő, érkezett. (Grillus-Locusta. Vesicavorus.) Mellyről Tekintetes Szent-Királyi László Első Vice-Ispány Úr tudósittatván tüstént kiment, és nem tsak azon helységek: de a' szomszédságban való lakosokat is kiharantsoltatván a' mezőre, ezen ártalmas Bogarak elemésztesére olly rendelkezéseket tett, hogy a' további kártétel hathatósan meggátoltatott.

* * *

Egerből Július 10-dikén 1819. Júl. 6-dikán a' Tigris tsillagzatba (külömben Hiúznak is nevezik) láttam az Üstökös, közel azon helyhez, holott Hevel 1683-ban Július' 30-dikán látott vala egyet. Ha ezen historiai észrevételből valaki azt következtetné, hogy tehát a' mi Üstökösünk egy a' Hevelével, igen igen hirtelen itélne, valamint hibázna az is, a' ki ellenkezőt állittana tsak azért, mivel a' Hevel Üstökösse az éjszaki sarktól szüntelen távozott, holott a' miénk hozzá közelít. E' dolgot tsak akkor lehet volta képpen megítélni, minekutánna az Üstökös' e l e m e n t u m a i tökéletessen számba fognak vétethetni. Üstökös elementumainak nevezetnek pedig 1) az Üstökös útjának a' földével való szegellete; 2) azon egyenes línea fekvése, mellybeu az Üstökös és a' Földünk útjának lapjai egymást ketté hasítják; 3) A' naptól való legkissebb távolysága; 4) Ennek a' közeljárulásnak pontja az égen; 5) ugyan annak ideje. — Két külfömbféle időkbén látott Üstökösöket tsak akkor lehet hitelesen egynek tartani, ha mind a' kettőnek négy első elementumj szinte meg egygyeznek. Így találta Halley Edmond,

hog az 1459, 1531, 1607, 's 1682. esztendőekben feljegyzett Üstökösök ugyan azon egynek tsak külömbféle jelenési voltak. Ezen Üstököst, mellyet Halley az említett ismértek vezetékén 1759-re előre megjövendőlt, mi, ha élünk, 1836-dikban fogjuk meglátni, 's ez az egyetlen egy Üstökös, mellyet a' Tsillagvizsgálók előre várhatnak az ideig; más akár melyik váratlanul jelenik meg.

Jul. 7-dikén hóld tölte lévén, ugyan tsak a' hóldfényne miatt; 8-dikban is tsak igen homályosan pillanthattam meg az Üstököst; tegnap pedig felhőbe borúlt az ég."

* * *

Nagy-Szombatból Julius' 7-dikén. Tegnap délután a' Psoni Káptalan *Lints* nevű faluja közepén tűz támadott, melly, mivel a' lakosoknak nagyobb része kint a' mezőn aratott, a' nagy forróság által is segítettvén, a' száraz szalma fedeleken elterjedett. Tsak kevés férjsiak voltak oda haza az éppen akkor tartott Üri-szék miatt: de ezek nem álhattak ellent a' tűz terjedésének, 's míg osztán az elszéledt emberek, a' Nagy-Szombati vízipuspák és egynéhány száz szomszéd helységbéliek segítségre szaladhattak, már ötven háznál több állott lángban. Ezek közt a' Pap és Uradalmi Tiszttség házak hamvaikban fekszenek, sok más házak fenekig leégtek, némellyekből kihordattak ugyan a' házi eszközök az útszákra, hanem ott is a' láng prédáivá lettek. Könyörületes segedelem a' vétségeken kívül szerentsétlenné letteknek!

* * *

Cseh Országból, Viszkáról, Jul. 11-dikén 1819.

Már itt elkezdették az aratást, a' föld termése, kivált a' gabona és buza, közönségesen szolván, Cseh Országban igen jó, hálá Istennek. Gyümöls igen kevés van, a' tavaszi hideg szelek és kemény derek elrontották. Ezen folyó hónapnak Juliusnak 4, 5, 6, 7, és 8-dik napjain, olly nagy hévség volt nálunk, hogy sok ember kívül a' mezőn a' dolgozást ki nem álhatta, sokan mondják kivált az ifjak, hogy nem emlékeznek olly nagy hévségre. Melnik körül, egy férjsi és egy szolgáló gabonát aratván, Julius' 7-dikén a' hévség miatt lerogytak, 's egyszeribe meghaltak. A' hüvelykes vetemény, borsó, lentse, lednek, azokon a' napokon elszáradtak, a' mellyek későbbi vetések voltak, épen akkor virágozván, a' virág elszáradt, az idejébben vetett borsónak 's lentseinek ugyan volt valami termése, de a' szalmája elszáradván, már abból is kevés, vagy semmi se lesz. Julius' 9-dik napjától fogva, meglehetősen meghivcsedett a' levegő.

H í r d e t é s.

A' legközelebb jövő Lőrintz napi Debretzeni vásárkor fog ugyan tsak Debretzenben a' Német-útszában, a' Veresmarti Ház kotyavetyén eladattatni. Ez a' Ház úgy fekszik a' megnevezett útszának felső részén, hogy az udvara három útszara szabad: a' melly fekvésnél fogva ez az udvar igen alkalmas arra, hogy rajta a' legjövédelmesebb épületek tétessenek. A' kotyavetye fog tartatni a' vásár hetiben Hétfőn dél után.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Julius' 16-dikán 247 — 15-dikén 247 — 19-dikén 247½ — forintot.